

Adviesnota

Algemeen bestuur

Adviesnota behorende bij agendapunt 4, voor de vergadering van 4 oktober 2023 van 10.30 tot 12.30 uur, in de Hilvaria Studio's aan de Goirlesedijk 12 b in Hilvarenbeek

Onderwerp

Voornemen tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling Regio Hart van Brabant

Advies

1. in te stemmen met het voornemen tot intrekking van de gemeenschappelijke regeling Regio Hart van Brabant 2022 en vaststellen van de bijgevoegde ontwerpregeling gemeenschappelijke regeling Regio Hart van Brabant 2024;
2. de raden en colleges van de deelnemers voor te stellen de gemeenschappelijke regeling Regio Hart van Brabant 2022 in te trekken en de gemeenschappelijke regeling Regio Hart van Brabant 2024 vast te stellen conform bijgevoegde ontwerpregeling;
3. daarvoor het dagelijks bestuur te verzoeken deze ontwerpregeling aan de raden en colleges van de deelnemers toe te zenden en hen te verzoeken hun eventuele zienswijzen op het voorstel kenbaar te maken.

Inleiding

Lokale overheden werken steeds meer en intensiever met elkaar samen, op verschillende niveaus en op verschillende manieren. De Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) maakt (publiekrechtelijke) samenwerking mogelijk tussen provincies, gemeenten en waterschappen.

Op 1 juli 2022 is de gewijzigde Wgr in werking getreden. Alle gemeenschappelijke regelingen moeten vóór 1 juli 2024 hun gemeenschappelijke regeling (GR) hebben aangepast aan de gewijzigde Wgr. De wetswijziging heeft als doel de politieke verantwoording over gemeentelijke en provinciale samenwerkingen te versterken, vanuit de gedachte dat het bestuur van een samenwerkingsverband geen rechtstreekse democratische legitimatie heeft. De wet introduceert daarom nieuwe instrumenten waarmee gemeenteraden hun controlerende en kaderstellende taken beter kunnen uitvoeren.

Er zijn aanpassingen in de Wgr die rechtstreeks werken:

1. de raden krijgen de mogelijkheid zienswijzen in te dienen bij het aangaan of wijzigen van een gemeenschappelijke regeling door colleges;
2. de termijnen in de P&C cyclus zijn aangepast, zodat raden een termijn van 12 (i.p.v. 8) weken hebben voor het indienen van een zienswijze op de ontwerpbegroting of een begrotingswijziging;
3. de raden krijgen de mogelijkheid een gemeenschappelijke adviescommissie in te stellen;

4. de actieve informatieplicht aan de raden door het bestuur van een gemeenschappelijke regeling is vastgelegd.

Voor andere aanpassingen in de Wgr geldt dat de concretisering daarvan wordt overgelaten aan de betrokken samenwerkende partijen, vanuit de gedachte dat er in alle soorten en maten samenwerkingsverbanden zijn en de aanpassingen moeten worden afgestemd op de specifieke omstandigheden van dat samenwerkingsverband.

Deze wijzigingen in de Wgr leiden tot de noodzaak de GR RHvB 2022 aan te passen. Dit moet zijn gerealiseerd vóór 1 juli 2024.

Argumenten

1.1. Zo geeft u gevolg aan de wetswijziging Wgr 2022

In gemeenschappelijke regelingen (verder: GR'-en) draagt het lokale bestuur in meer of mindere mate bevoegdheden over aan (het bestuur van) een regionaal, interbestuurlijk samenwerkingsverband. Daarmee is regionale samenwerking in een gemeenschappelijke een vorm van verlengd lokaal bestuur.

Uit diverse onderzoeken is gebleken dat gekozen volksvertegenwoordigers vaak een te grote afstand ervaren tot GR'-en. Daardoor staat de democratische legitimatie van GR'-en onder druk.

Het doel van de wetswijziging is de democratische legitimatie van GR'-en te versterken door verbetering van de kaderstellende en controlerende rol van raadsleden.

De uitgangspunten van verlengd lokaal bestuur en de dualistische verhouding tussen raad en college blijven ongewijzigd. Wel wordt beoogd de informatiepositie van raadsleden te versterken.

1.2. Zo geeft u concreet vertaling aan de richtinggevende uitspraken die u op 22 maart 2023 formuleerde voor de implementatie van wijzigingen als gevolg van de Wgr 2022

In uw vergadering van 22 maart 2023 hebt u richtinggevende uitspraken gedaan over de beoogde wijzigingen in de GR RHvB als gevolg van de wijziging van de Wgr 2022. Deze richtinggevende uitspraken zijn nu vertaald naar concrete tekstvoorstellen.

Het overzicht van deze tekstvoorstellen treft u aan in bijlage 4A.

In bijlage 4B is de ontwerpregeling GR RHvB 2024, met wijzigingen bijhouden, bijgevoegd.

In bijlage 4C is de ontwerpregeling met wijzigingen geaccepteerd, bijgevoegd.

Een compacte weergave van de wijzigingen in deze categorie:

- aanvulling van de uittredingsregeling (artikel 32 nieuw);
- vierjaarlijks evalueren van de samenwerking en daarbij de Regionale adviescommissie betrekken (artikel 4 lid 3);
- schrappen van artikel 15 lid 3 (oud) over een online omgeving voor raadsleden;
- doorvoeren van de langere termijnen voor indienen van zienswijzen op de conceptbegroting (artikel 26 nieuw);
- schrappen van artikel 29 lid 5 (oud) over zienswijzen op de jaarrekening;
- opnemen dat de bestuurscommissie jeugd in haar reglement participatie bij de beleidsvorming over jeugd regelt (artikel 15 nieuw);

1.3. Zo actualiseert u de GR RHvB naar de huidige praktijk en lost tekstuele slordigheden op

In de laatste wijziging van de GR RHvB in 2022 is een aantal artikelen onvoldoende geredigeerd of naar de huidige praktijk geactualiseerd. In de ontwerpregeling GR RHvB 2024 worden deze wijzigingen meegenomen.

Een compacte weergave van de wijzigingen in deze categorie:

- begrippen in artikel 1 zijn in alfabetische volgorde gezet en een definitie van regionale projecten is toegevoegd;
- beschrijving van de werkwijze met projecten is aangepast aan de huidige praktijk (artikel 12 lid 4 is geschrapt en artikel 23 lid 1 onder d, lid 7 en lid 8 zijn aangescherpt. De bevoegdheid van de drie integrale portefeuillehoudersoverleggen sociaal, fysiek en economie om - binnen de financiële en inhoudelijke kaders van het algemeen bestuur - besluiten te nemen over inhoud en middelen van projecten/activiteiten wordt hiermee geformaliseerd;
- de huidige werkwijze van de regionale adviescommissie waarbij zij over alle p&c producten (en niet alleen de begroting en kernagenda) kan adviseren is aangevuld (artikel 22 lid 4 is aangepast);
- de naam van het Programmabureau is gewijzigd in Regiobureau (artikel 21 nieuw);
- een zogenoemde 'omhangbepaling' is toegevoegd waarmee duidelijk is dat eerder besloten regelingen geacht worden ook op de GR RHvB 2024 te zijn gebaseerd (artikel 37);
- intrekking van de oude GR RHvB 2022 is expliciet opgenomen (artikel 36);
- tekstuele slordigheden zijn opgelost;
- een vernummering is doorgevoerd als gevolg van een nieuw artikel 15 en het schrappen van artikel 16 lid 3 en artikel 29 lid 5.

In bijlage 4B is de ontwerpregeling GR RHvB 2024 met wijzigingen bijhouden bijgevoegd.

Voor de leesbaarheid is in bijlage 4C de ontwerp GR RHvB 2024 met wijzigingen geaccepteerd bijgevoegd.

1.4 Zo sluit u aan bij het kader voor wijziging van de GR'- en zoals dat is opgesteld door 6 gemeenschappelijke regelingen samen.

De zes 'grote' GR-en in Midden- en West-Brabant (1) hebben gezamenlijke uitgangspunten opgesteld om de implementatie van de Wgr 2022 door te voeren in hun gemeenschappelijke regelingen.

De voorliggende ontwerp gemeenschappelijke regeling is in lijn met deze gezamenlijke uitgangspunten.

In bijlage E Kader Wgr treft u deze gemeenschappelijke uitgangspunten aan.

(1) Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant, Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant, GGD Hart voor Brabant, GGD West-Brabant, Regio Hart van Brabant en Regio West-Brabant

1.5 U verwerkt op een later moment wijzingen in de bepalingen over de relatie met Stichting Midpoint Brabant.

In de afgelopen jaren is gebleken dat de beschrijving van de relatie tussen de GR RHvB en/of haar deelnemers en de stichting Midpoint Brabant (artikel 26 lid 5 en artikel 27 lid 3 GR RHvB 2022) voor meerdere interpretatie vatbaar is. Het is wenselijk de relatie tussen de deelnemers aan de GR RHvB en de stichting Midpoint Brabant helderder te formuleren.

De wijziging van de GR RHvB 2022 als gevolg van bovenstaande is een apart traject en volgt later.

2.1. Zo verzoekt u de raden en colleges van de deelnemende gemeenten de GR RHvB 2022 in te trekken en de GR RHvB 2024 vast te stellen

Omdat de GR RHvB een zogenaamde ‘gemengde regeling’ van raden en colleges, is moeten de raden én colleges van de deelnemende gemeenten unaniem en uniform instemmen met de voorgestelde gemeenschappelijke regeling 2024. Het dagelijks bestuur zal de ontwerpregeling RHvB 2024 aan de raden en colleges van de deelnemende gemeenten sturen met het verzoek hun eventuele zienswijzen vóór 10 januari 2024 kenbaar te maken.

3.1 Zo stelt u de colleges en raden van de deelnemende gemeenten in de gelegenheid hun zienswijzen kenbaar te maken

Op grond van artikel 32 GR RHvB kunnen de colleges en raden van de deelnemende gemeenten hun zienswijze kenbaar maken op de voorgenomen wijziging van de GR RHvB.

Kanttekeningen

1.1 Niet alle lopende ontwikkelingen kunnen worden meegenomen in deze wijziging

In argument 1.5 is beschreven waarom in de ontwerpregeling GR RHvB 2024 de noodzakelijke aanpassingen van de beschrijving van de relatie met Stichting Midpoint Brabant niet kunnen worden meegenomen in deze wijzigingsronde.

Verder kan het recent door het Rijk vastgestelde Toekomstscenario Jeugdbescherming, een wijziging voor de gemeenschappelijke regeling RHvB betekenen. Een van de voornemens in het Toekomstscenario is een wettelijke verplichting tot regionale samenwerking in door de minister aangewezen regio's. Als de deelnemers aan zo'n aangewezen regio afwijkt van onze huidige deelnemers, is dat reden opnieuw naar de GR RHvB te kijken.

Financiën

N.v.t.

Vervolg

Na besluitvorming van uw algemeen bestuur op 4 oktober 2023 wordt het voorstel tot wijziging van de GR RHvB toegestuurd aan de raden en colleges van de deelnemende gemeenten. Zij kunnen hun

eventuele zienswijzen kenbaar maken voor 10 januari 2024. Dit tijdpad is met de intern coördinatoren afgestemd als haalbaar.

Na ontvangst van eventuele zienswijzen, zal het algemeen bestuur afwegen in hoeverre de ingebrachte zienswijzen aanpassing van de ontwerpregeling GR RHvB 2024 wenselijk is. Daarna zal een definitief voorstel tot vaststelling van de GR RHvB 2024 aan de raden en colleges worden voorgelegd met een conceptvoorstel tot een uniform besluit toegezonden.

De tijdlijn voor het proces is als volgt:

4 oktober 2023	AB besluit over Ontwerp gemeenschappelijke regeling RHvB 2024
6 oktober 2023	toesturen Ontwerp gemeenschappelijke regeling RHvB 2024 aan de raden en colleges voor eventuele zienswijzen
10 januari 2024	uiterste datum voor indienen zienswijzen door colleges en gemeenteraden
6 maart 2024 (of eerder extra te plannen)	AB over a) weging ingekomen zienswijzen, b) vaststellen concept GR 2024 en c) het vaststellen en toesturen van het uniforme dictum dat alle colleges en raden vervolgens moeten vaststellen
15 maart 2024	Direct daarna zal aan de raden en colleges een gewijzigde GR met een uniform concept voorstel met besluit worden toegezonden, met de vraag om daartoe te besluiten. Het is daarbij noodzakelijk dat alle colleges en raden een besluit met exact hetzelfde dictum nemen.
Voor 1 juli 2024	De raden en colleges van de deelnemers nemen voor 1 juli 2024 het besluit tot wijziging van de GR RHvB.
Publicatie	De besluiten tot wijziging worden gepubliceerd op de gebruikelijke wijze door de raden en colleges van de deelnemers. De gemeente Tilburg stuurt als penvoerder de gewijzigde regeling aan het College van Gedeputeerde Staten. De Regio HvB publiceert de nieuwe regeling.

Communicatie

De 6 grotere gemeenschappelijke regelingen in West- en Midden-Brabant hebben, in afstemming met griffiers uit beide regio's, bekeken op welke onderdelen het mogelijk is om gelijklopende voorstellen aan hun deelnemers voor te leggen. Dat kan in beperkte mate omdat het wettelijk kader en de

aard van de samenwerkingsverbanden erg variëren. De inhoud van de wijzigingen is dus vooral een kwestie van maatwerk per regeling.

De **Regionale adviescommissie** is geïnformeerd over de voorgenomen procedure en heeft daar kennis van genomen.

De voorgenomen wijzigingen zijn besproken met de bestuurscommissie Jeugd voor wat betreft de bepalingen over burgerparticipatie.

Met de intern coördinatoren van regio Hart van Brabant zijn de voorgenomen wijzigingen besproken.

Bijlage(n)

- A. Overzicht voorstellen wijziging GR RHvB 2024
- B. Nieuwe tekst GR RHvB 2024 met 'wijzigingen bijhouden'
- C. Nieuwe tekst GR RHvB 2024 met 'wijzigingen geaccepteerd'
- D. VNG handreiking wijziging Wgr
- E. Kader Wgr
- F. Advies regionale adviescommissie